

УДК 026.06(73)

О.М. Рибачок

СТРАТЕГИЯ БИБЛИОТЕКИ КОНГРЕСУ США В ГАЛУЗИ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЦИФРОВОЇ БІБЛІОТЕКИ У 1995–2015 РОКАХ

Розкривається діяльність щодо основних принципів створення цифрових ресурсів, Програма Національної цифрової бібліотеки, її значення для розвитку суспільства в Сполучених Штатах Америки та у світі, формування інформаційного ресурсу «Пам'ять Америки», переведення у цифровий формат не лише друкованих матеріалів, а й бібліотечних документів іншого формату: рукописів, карт, аудіо- та відеоматеріалів тощо. Нова стратегія Бібліотеки присвячена процесам, що характеризують еру глобального та швидкісного обміну інформацією та взаємозв'язку світу посередництвом мережеских користувачів.

Ключові слова: національна цифрова бібліотека, програма “Пам'ять Америки”, цифрові колекції.

О.М. Рибачок

СТРАТЕГИЯ БИБЛИОТЕКИ КОНГРЕССА США В ОТРАСЛИ СОЗДАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЦИФРОВОЙ БИБЛИОТЕКИ В 1995–2015 ГОДАХ

Раскрывается деятельность относительно основных принципов создания цифровых ресурсов, Программа Национальной цифровой библиотеки, ее значение для развития общества в Соединенных Штатах Америки и в мире, формирование информационного ресурса «Память Америки», перевода в цифровой формат не только печатных материалов, но и библиотечных документов другого формата: рукописей, карт, аудио- и видеоматериалов и др. Новая стратегия Библиотеки посвящена процессам, которые характеризуют эпоху глобального и скоростного обмена информацией и взаимосвязи мира посредничеством сетевых пользователей.

Ключевые слова: национальная цифровая библиотека, программа “Память Америки”, цифровые коллекции.

LIBRARY OF CONGRESS STRATEGY PLAN IN BUILDING NATIONAL DIGITAL LIBRARY IN THE 1995-2015 YEARS

This article is devoted to the work on the basic principles of digital resources, National Digital Library Program and its importance for the development of society in the United States and around the world, forming an information resource «Memory of America», transferred to digital format not only printed materials, and library documents and other formats, manuscripts, maps, audio and video etc. The new strategy of the Library describing the global era, and is dedicated to the speed information sharing and relationship network users through the world.

Keywords: National Digital Library, American Memory Program, digital collections.

Розвиток інформаційних послуг у провідних бібліотек світу перебуває у постійному зростаючому русі, самі бібліотеки одним з основних завдань висувають розвиток інформаційного сервісу – надання всім користувачам бібліотеки (безпосередньо або онлайн) різноманітних, достовірних та об'єктивних джерел інформації, на котрі можна покластися і використати для інтелектуальної та творчої праці, для всебічного розвитку демократичного суспільства, прийняття рішень та генерування нових ідей. Таку стратегію оголосила Бібліотека Конгресу США, плануючи свою діяльність на 2016–2020 рр. [7]. Питання достовірності й адекватності інформації в період високих технологій вирішують різними засобами, зокрема й за допомогою цифрових технологій, які забезпечують ідентичну передачу інформації першоджерела візуальними засобами.

Вивчення досвіду бібліотечно-інформаційної діяльності передових бібліотек світу завжди привертає увагу вітчизняних учених. У багатьох статтях розглянуто і бібліотечну політику формування електронних ресурсів, в галузі котрої Бібліотека Конгресу є визнаним лідером та методологічним світовим центром. Значну увагу приділено й створенню ресурсу “Пам’ять Америки” та “Пам’ять світу”. Про цифрові бібліотеки США публікували переважно оглядові статті та згадки, зокрема Н.С. Редькіна, С.В. Пушкова, Н.В. Стрішенець, І.В. Лобузін та ін. [12-15]. Систему відкритого доступу в Бібліотеці Конгресу США та діяльність Американської бібліотечної асоціації досліджувала С.В. Пушкова. І.В. Лобузін згадував про цей досвід при розгляді міжнародних та національних цифрових бібліотечних проєктів. Етапи розвитку Бібліотеки Конгресу висвітлено в Н.В. Стрішенець.

Сьогодні вивчення діяльності Бібліотеки Конгресу США не становить інформаційної перешкоди – її потужний портал містить величезну кількість електронної документації, що є джерельною базою дослідження, усебічно розвиває всі напрями її діяльності.

Однак питання історії та принципів формування Національної цифрової бібліотеки в Бібліотеці Конгресу США не було предметом спеціального дослідження в українській історіографії, хоча історія цього проєкту є важливою для розуміння сучасних завдань українських бі-

бліотек у галузі накопичення, збереження та організації доступу до першоджерел інформації.

Бібліотека Конгресу США є поліфункціональною, вона виконує усі функції національної бібліотеки США і має спеціальне завдання обслуговування Конгресу США, що і визначає універсальний зміст її діяльності. На першому місці вона декларує завдання слугувати діяльності Конгресу, як вищого законодавчого органу: у Бібліотеці діє Дослідницька служба Конгресу (Congressional Research Service), у складі котрої функціонують 19 відділів, зокрема економічний, правничий і політики, докільля та природних ресурсів, закордонних справ і національної оборони тощо, тому там трудяться фахівці багатьох галузей знання, які працюють виключно на Конгрес.

Однак, як і Конгрес, Бібліотека дбає про всебічний розвиток держави в межах свого профілю діяльності. Тому питання збереження та надання всебічної інформації щодо культурної спадщини Америки є не менш важливим, аніж оперативне обслуговування Конгресу.

Основним цифровим проєктом Бібліотеки Конгресу США, який започаткували 1995 р., стала Програма Національної цифрової бібліотеки (*National Digital Library Program, NDLP*) [3]. Програма передбачала переведення у цифровий формат первинних джерел, необхідних для вивчення історії та культури Сполучених Штатів Америки. Це завдання визначив як одне з пріоритетних у 1995 р. директор Бібліотеки Конгресу США Джеймс Біллінгтон [2]. У документі зазначено, що доступ до інформації в електронному вигляді набуває все більшого значення, і тому створення Національної цифрової бібліотеки, проєкт якої було ухвалено Конгресом США, є важливим завданням для Бібліотеки Конгресу у найближчий час. З 1989 р., коли Бібліотека провела широкий моніторинг потреб суспільства у цифровій інформації та організувала пілотний проєкт, присвячений аналізу суспільної потреби різних користувачів інформації в електронних колекціях “американської пам’яті”, було проведено опитування інформаційних потреб 101 члена Асоціацій наукових бібліотек та 51 державного бібліотечного закладу. Опитування показало активний інтерес до онлайн-колекцій, зокрема в науково-дослідних бібліотеках, що

обслуговує вищу освіту. Однак розгортання проекту надалі на початку 2000-х рр. дозволило залучити до опитування інші категорії користувачів, проведено низку експериментів, організовано інтернет-форуми, обговорення у громадських організаціях тощо. Цифровий проект знайшов активну підтримку не лише вчених та педагогів вищої школи, а й у середній школі серед шкільних учителів, що довело актуальність цього питання для національної науки та освіти, показало його перспективність.

У своєму стратегічному значенні Національна цифрова бібліотека США (її ресурси в електронному форматі) передбачала не лише національний аспект, а й залучення широкої міжнародної аудиторії, що є ще однією унікальною можливістю для реалізації американської демократії: сприяти вільному обміну ідеями із зовнішнім світом не менше, ніж матеріальними благами. Крім того, було визначено три основні аспекти, необхідні Америці для створення національних бібліотечних цифрових ресурсів:

(А) поширення використання Конгресом, урядовцями, ученими, науковцями і приватним сектором великих спеціалізованих колекцій бібліотеки Конгресу, які є унікальними і малодоступними;

(В) поширення використання конгресменами, вченими і творчими людьми міждисциплінарних, міжкультурних, мультимедійних, мультилінгвістичних і синтетичних документів бібліотеки, важливих для обговорення національної політики;

(С) ширше використання бібліотечних документів через програми, які стимулюють інтерес і заохочують більше громадян використовувати бібліотечні фонди.

Реалізація програми розпочалася з оцифрування окремих колекцій у межах формування інформаційного ресурсу «Пам'ять Америки» («*Memory of America*») [1]. Оцифрування колекцій передбачає переведення у цифровий формат не лише друкованих матеріалів, а й бібліотечних документів іншого формату: рукописів, карт, аудіо- та відеоматеріалів тощо (*documents, pictorial images, maps, sound recordings, and motion pictures*).

Упровадження програми NDLP входить до стратегічних напрямів розвитку і самої

Бібліотеки Конгресу. У ході реалізації цифрового проекту, спеціаліст Бібліотеки Конгресу зазначили, що оцифрування складних національних бібліотечних фондів є нетривіальним складним завданням, яке значно відрізняється від створення цифрових бізнес-архівів. Хоча проект NDLP передбачає уніфіковані підходи до оцифрування матеріалів, але переведення у цифровий формат кожної колекції створило особливі обставини, пов'язані з фізичним станом оригіналів, погодженням планів з роботами зі збереження й опису колекцій.

Цей проект характеризується комплексністю реалізації різнопланових завдань широкого розуміння поняття “доступу” до інформації, що вирішували одночасно й у розвитку. Серед основних проблем реалізації масштабних національних цифрових бібліотечних проектів спеціалісти Бібліотеки Конгресу визначили такі: створення ресурсів, взаємодія і сумісність (інтероперабельність), інтелектуальна власність, ефективний доступ, підтримка цифрового ресурсу.

Створення цифрових ресурсів ускладнюється низкою проблем: вибір між якістю цифрової копії та можливим пошкодженням оригіналу, необхідність детального опису цифрових об'єктів, редагування автоматично розпізнаних текстів тощо.

Завдання *інтероперабельності* передбачають необхідність створення єдиного віртуального цифрового середовища із різноформатних ресурсів: стандартизація даних, уніфікація пошукових процедур і протоколів передавання даних.

Проблеми забезпечення правових питань *інтелектуальної власності* є на сьогодні ключовими у створенні цифрового контенту. Знаходження балансу між правом громадськості на вільний доступ до інформації, авторськими правами та захистом приватного життя є необхідною передумовою успішності цифрових бібліотечних проектів.

Ефективний доступ до цифрових матеріалів обов'язково передбачає інтеграцію цифрових ресурсів з традиційними бібліотечними каталогами. Користувач повинен мати можливість отримати інформацію як про оригінальний документ, так і про наявну його цифрову копію. Важливо також, щоб цифрові ресурси

були детально описані й користувач міг отримати всю незакону інформацію про документ, незалежно від того, у якій формі його представлено. Доступ до національних цифрових бібліотечних ресурсів має бути реалізований для різного рівня користувачів – від школярів до науковців. Виникають також проблеми з описом давніх ресурсів з точки зору формату лексики: мовою давнього оригіналу або сучасною орфографією. Одним із гострих завдань є також необхідність подати цифрові об'єкти в різних форматах і зберегти доступ до них для майбутніх поколінь.

Стосовно *підтримки* Національної цифрової бібліотеки, то важливим завданням є розробка оптимальної економічної моделі для забезпечення постійного постачання цифрового контенту, доступу до нього та збереження цифрової інформації. Необхідно розробити стратегії того, що буде у безкоштовному громадському доступі, і того, що буде надаватись як платні послуги.

Додатково до стратегічних завдань створення NDL, її командою також було розроблено цілий спектр технологічних підходів визначення якості та стандартів опису цифрових ресурсів [5]. Особливі проблеми виникли в процесі організації й опису раніше неопублікованих архівних матеріалів, що, передусім, пов'язано з відсутністю стандартизованої каталогізаційної архівної практики, яка дуже різниться від архіву до архіву. Було визначено, що детально описувати кожне зображення документів архівних колекцій (окремі фотографії, листи тощо) є неприпустимим (у Каліфорнійському університеті Берклі підраховували, що для детального опису його цифрової колекції знадобиться 400 років каталогізації за участі всього персоналу бібліотеки університету [6]), тому спеціалісти Бібліотеки Конгресу рекомендують використовувати вже наявні архівні описи. З боку стандартизації обміну архівною інформацією в межах цифрового проекту Бібліотеки Конгресу було здійснено низку зусиль з упровадження стандарту EAD [4], аналогічного UNUMARC для бібліографічних записів. Крім того, спеціалісти Бібліотеки Конгресу були розробили такі цифрові стандарти: (1) стандарт метаданих описування об'єктів (*Metadata Object Description*

Schema, MODS) [11] – XML-схема мінімального набору елементів бібліографічного опису бібліотечних документів різної природи; (2) стандарт метаданих кодування і передачі даних (*Metadata Encoding and Transmission Standard, METS*) [10].

З точки зору вироблення стандартів оцифрування бібліотечних матеріалів Бібліотека Конгресу бере участь у роботі Федерального агентства настанов з оцифрування (*Federal Agencies Digital Guidelines Initiative*) [5], спільно з яким було розроблено стандартизовані методичні матеріали технічних настанов з оцифрування історико-культурного надбання (*Technical Guidelines for Digitizing Cultural Heritage Materials*). Агентство було утворено у 2007 р. з метою вироблення загального стійкого набору технічних керівних принципів, методів і практик оцифрування історичних, архівних та культурних матеріалів. Матеріали розміщено на сайті агентства в онлайн-овому режимі і постійно оновлюються [10].

У ході апробації різних рішень спеціалістами бібліотеки Конгресу також визначили модель опису цифрових об'єктів, яка передбачає, що описову інформацію потрібно створювати окремо від цифрового архіву, на основі стандартних бібліотечних рішень, що на етапі доступу до цифрових ресурсів дає змогу користувачам скористатися звичним пошуковим апаратом бібліотечних каталогів. У такому контексті цифрова версія є просто одним із варіантів доступу до історико-культурних матеріалів. Опис цифрових ресурсів як обов'язковий елемент метаданих має містити також інформацію про інтелектуальну власність.

Програма Національної цифрової бібліотеки і Бібліотека Конгресу США поважають авторські й інші юридичні права, пов'язані з матеріалами, що призначені для поширення через інтернет. NDLP для кожної цифрової колекції із фондів Бібліотеки Конгресу надає доступ через інтернет лише після повної оцінки правових ризиків, визначення правового статусу одиниць зберігання і власників інтелектуальних прав або інших сторін, наскільки це можливо. У межах цифрової ініціативи Бібліотеки конгресу США було розроблено низку положень та методичних рекомендацій щодо основних положень для бібліотек стосовно

авторського й інших прав. Інформація про ці положення розміщено на порталі Бібліотеки Конгресу з посиланням до Головного офісу з питань авторського права Сполучених Штатів Америки (*The United States Copyright Office*, <http://www.copyright.gov/>).

Проект NDLP після багаторазової апробації різних підходів надання доступу до цифрових ресурсів зупинився на колекційному принципі формування контенту в межах інформаційного ресурсу «Пам'ять Америки», до якого було конвертовано всі записи, створені в процесі виконання різних пілотних цифрових ініціатив [6]. Сьогодні «Пам'ять Америки» є масштабним ресурсом оцифрованих американських історичних матеріалів. Складається з понад 9 цифрових об'єктів, які документують історію і культуру США. Американська пам'ять структурована в понад 100 тематичних колекцій на основі їхнього оригінального формату, їхньої теми або фондоутворювача. Цифрові колекції містять матеріали різного формату (рукописи, гравюри, фотографії, плакати, карти, звукозаписи, кінофільми, книги, брошури і ноти). Тематично колекції «Пам'яті Америки» згруповані за такими основними категоріями: *Advertising* (Реклама), *African American History* (Афроамериканська історія), *Architecture, Landscape* (Архітектура, пейзаж), *Cities, Towns* (Міста, селища), *Culture, Folklife* (Культура, народознавство), *Environment, Conservation* (Збереження довкілля), *Government, Law* (Уряд, закон), *Immigration, American Expansion* (Іміграція, американська експансія), *Literature* (Література), *Maps* (Карти), *Native American History* (Індіанська історія), *Performing Arts, Music* (Театр, музика), *Presidents* (Президенти), *Religion* (Релігія), *Sports, Recreation* (Спорт, здоров'я), *Technology, Industry* (Технології, промисловість), *War, Military* (Війна, військові), *Women's History* (Жіноча історія) [1]. Майстер-список цифрових колекцій Бібліотеки Конгресу є орієнтиром для інших бібліотек в укладанні власних планів оцифрування фондів [8].

Кожна онлайн нова цифрова колекція супроводжується набором пояснювальних матеріалів, призначених для полегшення пошуку документів, їхнього використання і розуміння.

Колекції можуть бути переглянуті в індивідуальному порядку з пошуком у межах колекції (в тому числі реалізовано повнотекстовий пошук для багатьох письмових елементів) або можна здійснювати пошук за кількома відібраними колекціями. Додатково, щоб допомогти отримати доступ до американського історико-культурного надбання, співробітники Бібліотеки Конгресу в інтерактивному режимі надають користувачам підготовлені експертні дослідження та довідкові матеріали через інформаційну інтернет-службу «Запитай бібліотекаря».

Однією з умов успіху проекту було те, що весь цей час Бібліотека Конгресу США приділяла особливу увагу розвитку галузі технологічної ІТ-інфраструктури, упровадженню кращих зразків практики і стандартів, які відіграють основну і вирішальну роль у місії корпоративної продуктивності бібліотеки шляхом випереджального управління, моніторингу та підтримки ІТ-ресурсів, уникнення загроз ІТ-безпеки та захисту інтелектуальної власності, підвищення ефективності і координації в царині ІТ-інвестицій Бібліотеки.

Успіхи у розробці Національної цифрової бібліотеки США та повернення її до складу ЮНЕСКО в 2003 р., коли головний бібліотекар Джеймс Біллінгтон став спеціальним уповноваженим США в ЮНЕСКО, а в 2005 р. ініціював спільний проект ЮНЕСКО та Бібліотеки Конгресу США, і визначили появу Усесвітньої цифрової бібліотеки, до котрої впродовж кількох років приєдналася й Організація американських держав. Усесвітня цифрова бібліотека почала своє існування 21 квітня 2009 р. у штаб-квартирі ЮНЕСКО у Парижі.

Оголошуючи нову стратегію на 2016–2020 рр., Бібліотека Конгресу відзначила, що вона затвердила свою керівну роль у рамках системи бібліотек по всій країні і досягла значних успіхів у створенні інформаційного ресурсу та цифрових колекцій національної пам'яті [7].

Бібліотека різко збільшила придбання книг та інших матеріалів, які були створені за межами Сполучених Штатів і представлені сотнями мов. Водночас, розробила нові ефективні способи доступу до своєї системи

знання, особливо у світлі підвищеної уваги до актуальних глобальних питань з боку Конгресу.

У “Стратегічному плані” було наголошено, що у XXI ст. нові технології відкрили еру взаємозв’язку, яка характеризується можливостями миттєвого обміну інформацією на глобальній основі.

Основним завданням оголошено мобільну увагу до нових технологій, що характеризують еру глобального та швидкісного обміну інформацією і взаємозв’язку світу посередництвом мережевих користувачів, їхнє впровадження у діяльність бібліотеки на глобальній основі, розвиток організації швидкого доступу до знань не лише вчених, а й представників усіх гілок влади й усього суспільства.

Фонди і послуги бібліотеки мають бути доступними для мережевих користувачів, кількість яких швидко зростає по всій країні і по всьому світу. Особлива увага приділяється організації взаємозв’язку та співробітництва між користувачами у питаннях прийняття рішень та задоволення потреб

суспільства. Щоб ефективно обмінюватися знаннями і задовольнити зростаючий попит на співпрацю, вирішальне значення має доступ до інформації в режимі реального часу: відразу, легко і в усьому світі. Розвиваючи свої стратегії, Бібліотека Конгресу США знову відіграє передову роль у розвитку фундаментальної ролі бібліотек і бібліотечних ресурсів у сучасному глобальному інформаційному суспільстві.

Отже, закладена в 1995 р. ідея створення ресурсу як національного, так і світового значення, що передбачала спільні підходи на бібліотечно-інформаційні технології, була успішно реалізована та відкрила нові можливості для вільного й усебічного використання інформації першоджерел на цифровому рівні усім категоріям користувачів – урядовцям, ученим, науковцям, творчим особам, пересічним громадянам як у США, так і в усьому світі. Вони отримали доступ до міжкультурних, мультимедійних, мультлінгвістичних і синтетичних документів бібліотеки, важливих для обговорення національної політики та загального творчого розвитку людства.

Список використаних джерел

1. American Memory from the Library of Congress [Electronic resource]. – Mode of access: <http://memory.loc.gov/ammem/index.html>.
2. Billington J. H. The Mission and Strategic Priorities of the Library of Congress // Library of Congress, 1995. – Mode of access: <http://www.gao.gov/assets/230/222591.pdf>.
3. Digital Library Initiative // Library of Congress [Electronic resource]. – Mode of access: <https://memory.loc.gov/ammem/dli2/index.html>.
4. EAD : кодированное архивное описание. Библиотека тегов. Версия 2002 / гл. ред. пер. Е. Д. Жабко. – Санкт-Петербург : ФГБУ «Президентская библиотека имени Б. Н. Ельцина», 2011. – 337 с. – (EAD Технический документ ; № 2).
5. Federal Agencies Digital Guidelines Initiative [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.digitizationguidelines.gov/>.
6. Historical Collections for the National Digital Library : Lessons and Challenges at the Library of Congress // Library of Congress [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.dlib.org/dlib/april96/loc/04c-arms.html>.
7. Library of Congress Strategic plan for the fiscal years 2016 through 2020.– Mode of access: https://www.loc.gov/portals/static/about/documents/library_congress_stratplan_2016-2020.
8. List of Collection // Digital library Initiative Library of Congress [Electronic resource]. – Mode of access: <https://memory.loc.gov/ammem/dli2/html/list.html>.
9. METS (Metadata Encoding and Transmission Standard) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.loc.gov/standards/mets/>.
10. MODS (Metadata Object Description Schema) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.loc.gov/standards/mods/>.

11. Technical Guidelines for Digitizing Cultural Heritage Materials : Creation of Raster Image Master Files // Federal Agencies Digital Guidelines Initiative [Electronic resource]. – Mode of access:<http://www.digitizationguidelines.gov/guidelines/digitize-technical.html>.
12. Редькина Н.С. Цифровые библиотеки : опыт США [Текст] / Н.С. Редькина // Библиосфера. – 2008. – № 1. – С. 57–63.
13. Див. статті С.В. Пушковой у виданні: Открытый доступ: Библиотеки за рубежом 2016 : сборник / ред.: Н.Ю. Золотова, С.В. Пушкова ; Всерос. гос. б-ка иностр. лит-ры им. М.И. Рудомино, Группа междунар. библиотековедения. – М. : Центр книги Рудомино, 2016.
14. Лобузін І. В. Міжнародні та національні цифрові бібліотечні проекти: технологічні вимоги і стандарти [Електронний ресурс] / І. В. Лобузін // Бібліотека. Наука. Комунікація : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 6-8.10.2015 р.). – 2015. – Режим доступу: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/651>.
15. Стрішенець Н.В. Бібліотека Конгресу США : основні етапи розвитку / Н.В. Стрішенець // Бібл. вісн. – 2000. – № 5. – С. 42–47.

References

1. American Memory from the Library of Congress. Retrieved from <http://memory.loc.gov/ammem/index.html> [in English].
2. Billington, J. H. (1995). The Mission and Strategic Priorities of the Library of Congress. Library of Congress. Retrieved from <http://www.gao.gov/assets/230/222591.pdf> [in English].
3. Digital Library Initiative. Library of Congress. Retrieved from <https://memory.loc.gov/ammem/dli2/index.html> [in English].
4. Zhabko, E. D. (2011). EAD : coded archive description. Byblyoteka tehov. Versyya 2002. Sankt-Peterburh : FHBU «Prezydent•skaya byblyoteka ymeny B. N. El'tsyna» [in Russian].
5. Federal Agencies Digital Guidelines Initiative. Retrieved from <http://www.digitizationguidelines.gov> [in English].
6. Historical Collections for the National Digital Library : Lessons and Challenges at the Library of Congress. Library of Congress. Retrieved from <http://www.dlib.org/dlib/april96/loc/04c-arms.html> [in English].
7. Library of Congress Strategic plan for the fiscal years 2016 through 2020. Retrieved from https://www.loc.gov/portals/static/about/documents/library_congress_stratplan_2016-2020 [in English].
8. List of Collection. Digital library Initiative Library of Congress. Retrieved from <https://memory.loc.gov/ammem/dli2/html/list.html> [in English].
9. METS (Metadata Encoding and Transmission Standard). Retrieved from <http://www.loc.gov/standards/mets> [in English].
10. MODS (Metadata Object Description Schema). Retrieved from <http://www.loc.gov/standards/mods> [in English].
11. Technical Guidelines for Digitizing Cultural Heritage Materials : Creation of Raster Image Master Files. Federal Agencies Digital Guidelines Initiative <http://www.digitizationguidelines.gov/guidelines/digitize-technical.html> [in English].
12. Redkina, N.S. (2008). Digital libraries: experience of the USA. Byblyosfera, 1, 57–63 [in Russian].
13. Pushkova, S.V. (Eds.). (2016). Libraries abroad 2016. Byblyoteky za rubezhom 2016: sbornyk. Moscow: Tsentr knyhy Rudomyno [in Russian].
14. Lobuzin, I. V. (2015). International and national digital librarian projects: technic demands and standards. Library. Science. Communication. Proceedings of the International Scientific Conference. Kyiv. Retrieved from <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/651> [in Ukrainian].
15. Strishenets, N.V. (2000). Library of the Congress of the USA: the main stages of its development. Bibl. Visn., 5, 42–47 [in Ukrainian].